

**Kõrgessaare valla
laste lauluvõistlus**

Neljapäeval
26. aprillil
algusega 18.00

Neljapäeval, 26. aprillil algusega 18.00
Kõrgessaare Vaba Aja Keskuses
Kõrgessaare valla laste lauluvõistlus
LAUKA LAULULIND

**LAUKA PÄEVAKESKUSE
TEATED**

3.mai kell 13.00 Lauka seltsimajas eakate koosviibimine: mai tervitus (palume otsida teemakohalisi luuletusi, mida kohapeal esitada või laule, mida koos laulda); õnnitleme sünnipäevalapsi Transport: 12.30 Pihla, Roots; 12.45 Viskoosa

9.mail alates kell 8.00 JUUKSUR, eelnev registr. Sirje Vaku telef. 4631297; 56662317

Teisipäeviti ja neljapäeviti orienteeruvalt kuni mai keskpaigani, vastavalt soovijate arvust, Laukal päevakeskuse ruumides, **hiina klassikaline massaaž-akupressuur ja kvantpuudutuse seansid** eelnev registr. Silvi Varg telef. 53021198

Meeldetuletus eakatele, kes osalevad **24.-26.aprillil** toimival teabereisil Ida-Virumaale
Väljasõit: 24.aprillil 7.05 Roots, Pihla, 7.15 Lauka, 7.20 Viskoosa bussipeatus Kaasa – pensionitunnistus või ID –kaart, ujumistrikoo, + seniortantsijatel esinemisriided

**Linda Kiivit – aasta
sotsiaaltöötaja 2012**

27. märtsil Hellamaa perekeskuses toimunud sotsiaaltöötajate väga rõõmsal ja lustlikul koosviibimisel, mida juhtis Pühalepa valla sotsiaalpedagoog Heli Tuisk, nimetati meie valla sotsiaaltöötajaks, Linda Kiivit, Hiiumaa parimaks sotsiaaltöötajaks pikaajalise südamega tehtud sotsiaaltöö eest.

"Kui kõigil inimestel oleks südamesoojust, oskust muret näha ja aidata nagu temal, siis oleks maailm hulga ilusam" (Jaanus Valk). "Linda läheb alati probleemi tuumani, ta ei tee midagi poolikult. Ta on proua põhjalik" (Aasa Saarna). "Temas on kõik tasakaalus, lisaks paras ports inimlikku soojust" (Elge Härma). "Sotsiaaltöötajad, nagu Linda, on need, kes loovad õnnelikke inimesi läbi oma töö" (Ermo Mäeots). "Lindaga on kõik kohtumised väga soojad. Kahju, et me abikaasa Lembituga ei saa seda soojust kasutada talvel" (Helju Kaibalt) "Kui Linda koos dr. Tiina Mikuga "pruutide" iga-aastasest ülevaatus teevad saab neile oma suurt muret kurta, aga lõpuks saad aru, et kusagil ja kellelgi on suuremaid muresid, ja minu mured polegi nagu mured" (Selma Kattel). "Kõrgessaare valla sotsiaaltöötajatele võib alati (isegi tuleb alati) teada anda, kui näeme oma ringil, midagi tavatut ja muret tekitavat" (poebussi müüja Eerika Aron). "Esmalt tuleb meelde, et Linda on mulle kuues ülemus. Kusjuures ennem juhtus tihti, et esitati vastuolulisi j.m. tingimusi, siis tuli ka ise tingida. Linda aga lõpetas sõnapealt "lehmakauplemise". See näitas, et on inimesed, kes teab, mida tahab ja see on vajalik omadus. Nagu ta ise ütles, et tema tuli 17 aastat tagasi juba sõitvale sotsiaaltöörongile, on õige. Et aga rong järjest kiirust lisab ja veduri juhi kohal on Linda, jääb vaid soovida pikka vastupidavust" (Tõnis Ülemaantee). "Linda on tore kolleeg, abivalmis ning sõnaosav, kui on vajalik dokumente vormistada või projektide puhul sõnu seada" (Heli). Need on vaid üksikud nopped paljust heast, mis seostub Lindaga. Palju õnne, Linda!

Kalahaisust delikatessini

Hiiumaa Muuseumi Pikas Majas Kärdlas on avatud näitus „Hiiumaa kalakombinaat 1952-1975: kalahaisust delikatessini“. Näitus on pühendatud Hiiumaa kalakombinaadile, mille asutamisest ja ühtlasi kohaliku tööstusliku kalatöötlemise algusest möödus 1. aprillil 60 aastat.

Näitus keskendub kalatöötlemise etappidele, andes lühiülevaate tööst vastuvõtupunktides ja töötlemistsehhides. Näitus jääb avatuks suve lõpuni.

**ÕNNITLEME
APRILLIKUU EAKAID
SÜNNIPÄEVALAPSI JA
JUUBILARE!**

VIRGINIA ALLIKSOO
MIRALDE-NATALIE JÄRVROOS
ARVID KIIVE
ÕIE SEPP
LINDA EINULA
VLADISLAV TIHHONOVSKI
MAIVE LUUP
SIRJE KIRSS
LEENA LEBEDEVA
SAIMA TOMINGAS
LJUDMILLA MARTŠENKO
ANDU KOIT
RAIMO JAAKSOO

**Alanud on registreerimine
II Hiiumaa maratonile**

Maraton toimub juunikuul esimesel nädalavahetusel, seekord siis 2. juuni 2012.

Võrreldes eelmise korraga on lisandunud maratonile, poolmaratonile ja rahvajooksule kepikõnd ning lastejooks ümber Kõpu tuletorni.

Meie lastetegevuste ja –jooksude partner on Hiiumaa lastefestival. Lapsi julgustab lastefestivali ja nüüd ka meie sõber Ruffi. Need lapsed kes läbivad nii maratoni päeval kui lastefestivali päeval eri-lastejooksuraja, saavad lastefestivali toimumise päeval so. 9. juuni 2012 maratoni korraldajate poolt pärjatud eriauhinnaga.

Lisainfo ja registreerimine:
<http://www.maraton.hiiumaa.ee/>

Muuseumiöö 2012

2012. aastal toimub muuseumiöö laupäeval, 19. mail. Muuseumiöö teemaks on "Öös on kino".

Tahkuna, Ristna ja Kõpu tuletornid on avatud kuni kella 22.00.

KÕRGESSAARE VALLA TEATAJA
Omaavalitsuse infoleht
Toimetaja Tarvo Malk
Telefon: 4622487; 5200908
e-mail: tarvomalk@gmail.com

Vallavolikogu istung

13. APRILL

Vallavara kasutamise kord.

Kinnitati vallavara kasutamise kord.

Kõrgessaare valla hallatavate kalmistute kasutamise eeskiri.

Kinnitati valla hallatavate kalmistute kasutamise eeskiri.

Vallavanema puhkus.

Lubada vallavanem Jaanus Valk 2012 aastal puhkusele ajavahemikul 14. mai - 1. juuni ja 30. juuli - 28. august.

Muud küsimused.

Kuulati valla allasutuste (Lauka Põhikool, lasteaed VIGRI, Kõrgessaare VAK, Kõrgessaare Raamatukogu, Lauka Päevakeskus) juhtide ettekandeid oma asutuse tööst.

Detailplaneeringute teated

Kõrgessaare Vallavalitsuse 11.aprill 2012 korraldusega nr 72 otsustati korraldada Kirikulahe ja Kūnaaugu äärse maa-ala detailplaneeringu eskiis ja keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) programmi avalik väljapanek perioodil 01.-15.mai 2012. Seotud materjalidega saab tutvuda Kõrgessaare vallamajas ning Kõrgessaare valla kodulehel. Planeeringu alusel kavandatakse Kirikulahe ja Kūnaaugu äärsele maa-alele mitmefunktsionaalset turismi- ja teadusasutust Läänemere Teadmiskeskus. Detailplaneeringu eskiisi ja KSH programmi avalik arutelu toimub Kõrgessaare Vaba Aja Keskuses 16.mai 2012 algusega kell 16:00.

Kõrgessaare Vallavalitsuse 11.aprill 2012 korraldusega nr 73 korraldatakse avaliku väljapaneku perioodil laekunud vastuväite arutamiseks Mägipe küla Indreku maaüksuse detailplaneeringu avalik arutelu Kõrgessaare vallamajas 03.mai 2012 algusega kell 16:00.

Vabanega ohtlikest jätmetest ja vanadest kodumasinat

Hiiu Autotrans korraldab koostöös Kõrgessaare vallavalitsusega laupäeval, 19.mai 2012.a. kogumisringi, mille käigus on elanikkonnal võimalik vabaneda oma kodus olevatest vanadest elektroonikaromudest ja ohtlikest jätmetest. Ära anda saab järgmisi ohtlikke jätmeid: akud, patareid, vanad värvid, kodukeemia, aegunud ravimid, kemikaalid, päevalguslambid jms., mida ei tohi panna olmeprügi hulka. Samuti võtame vastu vana kodutehnikat: raadioid, telereid, arvuteid, monitore, pesumasinaid, külmikuid, pliite, boilerid. tolmumeijaid jne

Et teaksime teie juurde kodudesse eelnimetatud jätmetele järele tulla, palume hiljemalt 14. maiks eelnevalt registreeruda telefonidel 4631737, 5203795 või e-maili teel tiina@hiuauto.ee.

OÜ Hiiu Autotrans

Vallavalitsuse istungid

15. MÄRTS

Puhkuste ajakava.

Kinnitati teatajate ja teenistujate 2012. aasta puhkuste ajakava.

Projekteerimistingimuste väljastamine hoone püstitamiseks.

Väljastada projekteerimistingimused hoone püstitamiseks Otste küla Lauka 35/10 alajaam maaüksusel.

Katastriüksuse piiride muutmise.

Nõustuda Paope küla Laaneluute kinnistu ja Luidja küla Luitetaguse kinnistu vahelise piiri muutmise omanike kokkuleppel.

Heakorratöötaja ametiauto kasutamine.

Kinnitati ametiauto kasutamise kord.

19. MÄRTS

Kohalike maanteede ajutine sulgemine.

Seoses teekatte kandevõime nõrgenemisega sulgeda ajutiselt üle 3,5 T teljekoormusega raskeveokite liiklemiseks kõik Kõrgessaare valla kohalikud maanteed.

Piirange ei laiene AS Selver poebussile ja jäätmefirmade prügiautodele kinnitatud marsruutidel liikumisel.

Määrus jõustub 22.03.2012 ja kehtib kuni uue määruse vastuvõtmiseni.

29. MÄRTS

Toimetulekutoetus. Lubada välja maksta märtsikuu toimetulekutoetus 13 taotlejale summas 1632 eurot ja 39 senti.

Alaeelarvete detailse jaotuse kinnitamine, sihtotstarbeliste rahade lisamine eelarvesse.

Kinnitada alaeelarvete detailsem jaotus ja sihtotstarbelised eraldised.

Projekteerimistingimuste väljastamine Lehtma sadama kai rekonstrueerimiseks.

Väljastada projekteerimistingimused Lehtma sadama kai rekonstrueerimiseks.

Hankeplaan.

Kinnitada 2012 aasta hankeplaan.

4. APRILL

Hooldajatoetus maksmine. Lubada välja maksta aprillikuu hooldajatoetus 18 isiku hooldajale summas 327 eurot ja 22 senti.

11. APRILL

Ehitusloa väljastamine elamu laiendamiseks ja rekonstrueerimiseks.

Väljastada ehitusloa elamu laiendamiseks ja rekonstrueerimiseks Kidaste küla Põllumaa maaüksusel.

Ehitusloa väljastamine veetrassi rekonstrueerimiseks.

Väljastada ehitusloa veetrassi rekonstrueerimiseks Lehtma küla Lehtma Vesi, Lehtma Kala ja Lehtma tee 3 maaüksustel.

Kirjaliku nõusoleku väljastamine abihoonde püstitamiseks.

Väljastada kirjalik nõusolek abihoonde püstitamiseks Suureranna küla Andru maaüksusel.

Raha eraldamine omafinantseerimise fondist.

Eraldada omafinantseerimise fondist II maailmasõjas hukkunud hüdlaste mälestusmärgi pidulikuks avamiseks 100 eurot. Eraldada omafinantseerimise fondist Hiiumaa maratoni projekti kaasfinantseeringuks 100 eurot.

Vallavolikogu õigusaktide eelnõud, vastuvõetud vallavalitsuse korraldused ja määrused ning vallavolikogu otsused ja määrused on avalikustatud valla kodulehel www.korgessaare.ee

Abi Natura 2000 metsatoetuse taotlemisel

02.-21.mai on Natura 2000 metsatoetuse taotlemise aeg.

Täpsemalt:

<http://www.eramets.ee/natura-metsa-toetus>

Konsulentidelt saab abi järgnevalt :

Merike Klein telefon: 5135701

meil: me.klein@mail.ee

Kõrgessaare vallamajas, 04. ja 16.mai kell 10.00-14.00

Aira Toss telefon :56488601, meil :

aira.toss@erametsaliit.ee

Hiiumaa Nõuandekeskuses, Mäe tn.2, Käina 02.ja 07.mai kell 9.00-18.30

08. ja 09.mai kell 9.00-16.00

Teistel aegadel palume konsulentidega otse ühendust võtta.

Teeme ära 2012 – 5.mai

Teeme Ära viies talgukevad kogub hoogu – 15. aprillist saavad kõik eestimaalased valida talgupäeva kodulehelt www.teemeara.ee endale sobivad talgud ning panna end 5. mai talgupäevale osalejana kirja.

Teeme Ära talgupäeval osalemiseks saab registreerida talguveebis aadressil www.teemeara.ee, klikates alevahel suurt rohelist nuppu „Liitu talgutega“. Jätkuvalt saab üles märkida ka talgud, selleks on sinine nupp „Korralda talgud“. Talgupäev meeskond kutsub märkima talguveebi ka neid talgud, mis korraldatakse mõnel teisel päeval kui 5. mai.

Teeme Ära talgupäeva eestvedaja, Eestimaa Looduse Fondi juhatuse liige Tarmo Tüür ütles, et talgute ülespanek on läinud mullusest isegi hoogsamas tempos ja nüüd on paras aeg talguveebis ringi vaadata ning talgulistel end kirja panna. „Kui märkate, et teie kodukandis, külas või linnaosas ei olegi veel talgud toimumas, arutage oma rahvaga läbi ja tehke ise ära. Talgute lisamine talguveebi on avatud mai algusest,“ sõnas Tüür. Ta lisas, et talgutele kirjapanekut ei tasu jätta viimasele minutile, sest see aitab talgujuhtidel talgupäev paremini ette valmistada.

Talgutele registreerjad saavad tänavu abiks talgute stardipaketi, mida jagatakse kõigile talgujuhtidele, et aidata kaasa tegusa talgupäeva korraldamisele. Muuhulgas sisaldab stardipakett esmaabitarbeid, töökinnaste varu, kriisijuhendit, Talguhundi rinnamarki talgujuhile, samuti talgulugude CD-plaati ja ajalehte Talguline, milles nii nõuandeid ja soovitusi kui talgumeelelahutust. Talgulugude kogumik, talgujuhte ja muusikapalu sisaldav esimene omalaadne CD-plaat Eestis, valmis koostöös Eesti Rahva Muuseumi (ERM) ja Eesti Pärimusmuusika Keskusega. Talgupäeva meeskond ja ERM kutsuvad inimesi taas talgulugusid jagama. Seda saab teha talguveebis aadressil www.teemeara.ee/talgulood.

PUHKUSED

Abivallavanem **Katrin Sarapuu** 16. - 29.04. Raamatupidaja **Kulla Nabbi** 23. - 30.04. ja 21. - 30.05.

Registripidaja **Liana Vaino** 23.04. - 06.05.

Peretöö- ja lastekaitse spetsialist **Larissa Babõnina** 2. - 11.05.

Sotsiaalnoõnik **Linda Kiivit** 14. - 27.05.

Vallavanem **Jaanus Valk** 14.05. - 1.06.

Vallasekretär **Ludmilla Träder** 15. - 21.05.

Ehitusnoõnik **Arno Kuusk** kuni 10.06.

Ristna Ilmajaam 90

Eesti Meteoroloogia ja Hüdroloogia Instituudi ilmavaatluse osakonna juhataja kohusetäitja **Küllil Loodla** andmetel alustati vaatlusi Ristna ilmajaamas 1. aprillil 1922. aastal. Kõige varasemad vaatlusandmed pärinevad ajavahemikust 1866-1880. Alates 1922. aastast võib lugeda vaatlusi järjepidevateks, kuigi ka ajavahemikul 1922-1945 esineb vaatlusandmetes lünki.

Ristna ilmajaam alustas tööd 1. aprillil 1922 vaatlusposti programmi järgi. Toona nimetati jaama sademetejaamaks. Vaatlusjaamas tehti, nagu nimigi ütleb, sademete mõõtmisi ning märgiti üles ka atmosfäärinähtuste esinemist. 1945. aasta veebruaris kolis ilmajaam Kalana külla ning jaam alustas tööd II järgu jaama vaatlusprogrammi järgi. Sademete mõõtmisele ja atmosfäärinähtuste vaatlustele lisandusid näiteks nii õhutemperatuuri kui ka tuulemõõtmised.

1950. aastast mõõdetakse mereveetaset. Alates 1953. aastast hakati kasutama reograafi, mis registreeris mereveetaset 24 tundi ööpäevas.

2003. aasta juunis paigaldati vaatlusväljakule automaatiilmajaama andurid ning novembris toimus üleminek automaatsele ilmaandmete registreerimisele.

2010. aasta septembris paigaldati Kalana sadamasse rannikumere automaatiilmajaam, mis mõõdab vee temperatuuri ja mereveetaset.

Ristna ilmajaamas registreeritakse nii õhu- kui ka maapinna temperatuuri, õhurõhku, õhuniiskuse erinevaid parameetreid, tuule kiirust ja suunda, sademeid, lumikatte paksust, pilvede kõrgust ning hulka, päikesepaiste kestust. Lisaks meteoroloogilistele vaatlustele tehakse ka merevaatlusi – merevee tase, lainetus, nähtavus merele, vee temperatuur ja jääolud.

Varasematel aastadel oli ilmajaamas töötajaid rohkem, tänasel päeval on tööl vaid üks meteoroloog-tehnik (Larissa Valk). Plaanis on täiendavalt soetada automaatne lumekõrguse andur. Plaanis teostumise aega on praegusel ajahetkel raske öelda, sest see sõltub finantsvahendite olemasolust. Tehniliste vahendite arenedes loodame vastavalt oma võimalustele soetada ka paremaid automaatiilmajaama andureid.

Ilmajaama ametlik nimi on Ristna meteoroloogia- ja hüdroloogiajaam.

Endised Ilmajaama töötajad meenutavad:

Ristna Ilmajaamas alustasin 1961. aasta septembris, lõpetasin 2003. aasta oktoobris, seega 42 aastat. Sellest 1962/63. aastal õppisin Rostovi Hüdrometeoroloogiakoolis.

Jaam asus sel ajal Kalana küla Välja talus ja oli sellisel kujul avatud 23. veebruaril 1945. Varem oli mingeid vaatlusi teostatud Ristna tuletorni juures. Jaama juhataja oli Elisen Raud. Koosseisu kuulus veel 6 vaatlajat ja abitööline Paul Vajak, kes hooldas hobust ja lõhnus küttepuid. Palk oli 40 rubla pluss 19.40 toiduraha. Selle eest saime kauplustest toiduaineid või saadeti konserve.

Tööprogramm oli üsna mahukas. Ilma tuli jälgida ööpäev läbi, põhivaatlused olid iga 3 tunni järel. Ohtliket nähetest tuli teatada nende tekkimisel. Merevee kaldavaatlused olid samuti iga kolme tunni tagant. Mõõtsime merevee taset, temperatuuri, lainetust, võtsime sooluse proove ja määrasime selle suuruse. Kui merevee tase tõusis üle kriitilise piiri, pidime mõõtma iga tund ja saatma Leningradile hoiatustelegramme. Pilvede kõrgust määrasime pilootpallidega,

mida täitsime vesinikuga ja mis siis tõusid 138 m/min. Stopperiga võtsime aega, mil nad kadusid pilve ja arvutasime kõrguse. Päeval ja öösel kell 3 lasime suure palli tuule suuna ja kiiruse määramiseks. Öösel sidusime sappa laterna küünlaga või patarei ja pirniga, et oleks nähtav. Jälgisime pool tundi kuni tund teodoliidiga. Vesinikku tegime seebikivist, ränist ja veest.

Üks kord päevas vahetasime plantšetil marlit suurusega 65x65 cm, panime posti ja saatsime Vilniusesse, kus määrati ladestunud radioaktiivsuse tase. Tulemust meile ei teatud, andmed olid salajas.

Teised vaatluste tulemused andsime edasi kodeeritult telefoni teel Kõpu ja Kõrgessaare keskjaama kaudu Kärkla telegraafi, kust need edastati Tallinna. Tihti tuli nõudmisi sõjaväeosadelt Eestis, Lätis ja Leedus.

Nii toimus see väiksemate muudatustega 1991. aastani. Siis tuli Eesti Meteoroloogia ja Hüdroloogia Instituut ja algasid suuremad muutused.

1961. aasta detsembris valmis kahekordne palkmaja töötajate eluruumideks, mis põles maha 1. jaanuaril 1965. Uus ehitati samale vundamendile sama projekti järgi kivist, maja valmis 1966. aasta jaanipäevaks. Täna selles majas ka ilmajaam.

Valve Teeäär

Asusin tööle Ristna Ilmajaama 1993. aasta augustikuus. Sel ajal töötasid jaamas Valve Teeäär, Ann Roosa, Larissa Valk ja Ene Oga – seega oli meid siis viis. Detsembris 1993 haigestus Ann ja aprillis 1994 tuli tööle Helle Kallas. Selle koosseisuga töötasime pikki aastaid.

Mulle ilmajaama töö meeldis. Õppimist oli muidugi üksjagu. Pilve liike määramine, mis on üks raskemaid osasid selle töö juures, mulle erilist raskust ei valmistanud. Olin pilvi jälginud juba lapsepõlvest saadik, nüüd tuli vaid nimetused juurde panna.

Töö keskis eriliste muutusteta 1997. aasta juulini. Siis toodi jaama arvuti ja hakkasime ilmavaatlusandmeid sisestama arvutisse ja neid edastama instituudile. Enne saatsime kodeeritud telegrammi telefoni teel.

2003. aasta kevadel alustati uue väljaku rajamist automaatiilmajaama tarbeks ja oktoobris 2003 paigaldati automaatiilmajaam. Nüüd sai arvuti kuvarilt lugeda kõik vajalikud andmed – tuule kiirust, pilvede kõrgust, õhu- ja maapinna temperatuuri, sademete liiki, arvutuslikult ka sademete hulka, õhuniiskust, nähtavust ja õhurõhku. Hiljem lisandus ka sademetemõõtja. Jaama töö üleviimisel automaatikale kaotas töö ka oma völu. Enam ei saanud “ise ilma teha”, tuli lihtsalt jälgida, et aparatuurid laitmatult funktsioneeriksid. Kuna jaamad töötavad enam ei sõltunud nii väga inimeste tööst, hakkasid ka koondamised. 2003. aasta 1. novembril koondati Valve Teeäär ja Ene Oga. 2005. aasta veebruarist Helle Kallas ja mina lõpetasin tööd Ristna Ilmajaamas 30. aprillil 2009. Praegu töötab jaamas ainult üks inimene, Larissa Valk.

Eda Mägi

Töötasin Ristna Ilmajaamas 1968-69. See oli minu esimene töökoht, nagu ka mitmetel teistel Ristna piirkonna inimestel. Tööraamatus on mul ametinimetuseks tehnik-okeonoloog. Töötamise ajast on eredamalt mees päev, kui Sõrult kohalesõitnud hüdroloogialaeval läksime merevaatlusi tegema, samal ajal, kui tormi tõttu seisis Kalana sadamas kõik kalapüügi traallaevad. See oli mulle tõsine katsumus.

Jaama juhataja Elisen Raua ülemistest on meelde jäänud, et igal laupäeval, kasvõi korra, paistab päike.

Kõikide endiste töötajate nimel soovin Ristna Ilmajaamale vaheldusrikast ilma.

Ludmilla Träder

Kui lõpeb töö ja raha ei maksta

Oma igapäevatoos puutuvad töövaidluskomisjonid kõige enam kokku erinevate rahaliste nõuetega ühe või teise töösuhte poole vastu. Üldjuhul teatakse, et kui palk või muud tasud on maksmata või kui töösuhtes tekkinud kahjud on hüvitamata, tuleb vastava nõudega pöörduda töövaidlusorganisse. Mida teha aga siis, kui töötaja „istub“ nädalate või isegi kuude kaupa kodus, sest tööandjal ei ole tööd pakkuda?

Tööandjate seisukohast vaadates on asi lihtne, kui töötaja tööd ei tee, siis töötasu saama ei pea. Loomulikult teeb sellises olukorras iga inimene oma valikuid ise, kuid oluline on teada, milline see valik olla saab.

Kui on põhjust arvata, et ettevõttel on ajutiselt rasked ajad ning peagi olukord normaliseerub ja töö jätkub, võib töötajaid mõista, kui nad lepivad mõnda aega sissetulekut omamata (või väiksema sissetulekuga) kodus ootamisega. Enamasti arvatakse, et sellega näidatakse üles lojaalsust ning mõistvat suhtumist tööandja olukorda, samuti ei soovita pingestada töösuhteid. Kui lõpptulemusena lähebki kõik lootuste kohaselt, tasus ju püksirihma pingutada. Palju selliseid juhtumeid igapäevaelus tegelikult on, pole teada, sest töövaidluskomisjoni need reeglina ei jõua.

Küll aga tulevad meile lõpuks need töötajad, kelle lootused helgemale tulevikule purunesid. Tööandjal ei hakanud paremini minema, veelgi enam, ta ei taha üldse enam töötajast midagi teada, ei vasta tema telefonile ega meilidele või selgub hoopis, et ettevõttel on käsil pankroti- või likvideerimismenetlus. Neil viimastel juhtudel säilib töötajal siiski võimalus mingi osa oma rahast teatud aja möödumisel kätte saada.

Vastavalt töölepingu seadusele (§ 35) peab tööandja maksma töövõimelisele ja töö tegemiseks valmis olevale töötajale keskmist töötasu ka aja eest, mil töötaja tööd ei tee, põhjusel, et tööandjal ei ole talle tööd anda. Nagu näha, ei räägi seadus mitte kokkulepitud töötasu või miinimumtöötasu maksimisest, vaid töötaja viimase kuu kuu keskmise töötasu maksimisest kogu nn. tööseisaku aja eest.

Töötaja ei ole üldjuhul võimeline hindama ettevõtte majanduslikku olukorda ega saa teada, kui tistses raskustes firma tegelikult on. Teinekord aga varjatakse või ilustatakse teadlikult töötajate eest tegelikkust. Seega ei peaks töötaja kindlasti piirduma passiivse ootamise ja lubaduste uskumisega, vaid püüdma aktiivse tegutsemisega välja selgitada, mis tegelikult toimub. Kuigi seadus ei kohusta töötajat tööd nõudma, tuleb see talle siiski kasuks, kui ta peaks edaspidi töö ootel olnud aja eest tasu nõudma hakkama või töölepingu erakorraliselt üles ütlema tööandjapoolse lepingutingimuste rikkumise tõttu (TLS § 91 lg 2). Tööandjal on vastavalt seadusele kohustus kindlustada töötaja kokkulepitud tööga. Kui see enam võimalikuks ei osutu, tuleb tööleping majanduslikel põhjustel üles öelda (koondamine).

Kui tööd enam anda ei ole, on nii töötaja kui tööandja seisukohalt kõige mõistlikum kohene tegutsemine. Tööandja puhul tähendab see kokku leppimist mingis edasises käitumisvariandis (näiteks korralise või tasustamata puhkuse kasutamine, töötasu ja tööaja ajutine vähendamine jms.) või töö jätkamise võimatuse korral koondamisest teatamist, töötaja puhul aga tahte avaldamist töö tegemiseks ja tasu saamiseks.

Viivika Vilja

Teabespetsialist
Lääne inspeksioon
Tel 56 230 016

viivika.vilja@ti.ee

13 ja reede

Alustame vanema uudisega. Sel aastal toimus „Nukitsa“ konkurs, kus osalesid aktiivselt Lauka Põhikooli õpilased. Loosi tahtel said Eesti Lastekirjanduse Keskuses toimuvale üritusele Hiiumaalt kaks last, kellest üks oli Lauka Põhikooli õpilane Rene Otsing.

13. aprillil toimus Kõrgessaare Raamatukogus lõpuks eelmise aasta parimate lugejate koosviibimine. Varem kohe kuidagi ei õnnestunud – küll ootasime remondi lõppu, siis mööblit ja nii see aeg läks. Esimese klassi lapsed esinesid meeleoluka pildikesega „Nukitsamehe“ raamatu ainetel. Kohaletulnuid parimaid lugejaid tänasime lillede ja raamatuga. Väikese kingituse, lillede ja tänusõnadega pidasime mees Liia Toomi, kes hea nõu ja jõuga alati abiks nii „Linnusilma“ naistele kui raamatukogu tegemistes.

13 ja reede andis endast märku, sest jäljetult olid kadunud lastele esinemise eest mõeldud väikesed šokolaadid ja juhtus teisigi apsakaid, aga lõppes kõik siiski hästi. Uus vastremonditud ruum sai kuulda kiidusõnu. Arutlesime kirjanduse ja raamatute üle, kuid ilma poliitikata ei toimu ühtegi koosviibimist.

Pildil keskel raamatukogu parim lugeja **Evi Tsufistova** Kõpu külast.

Sügiseks jäi aga mitu head mõtet, mis realiseeruvad loodetavasti toredate üritustena. Täname kõiki kohaletulnuid ja ikka erksat meelt!

Leelo ja Leida

Minu lemmikloom

Lauka kooli õpilaste lugusid lemmikloomadest

Aleksander: Ma sain kassi paar aastat tagasi jõuluningiks. Panin talle nimeks Niki, aga hüüan teda ka Ohmuks. Ta oli väga arg ja puged igale poole peitu. Ta kartis isegi õues käia, harjutasime teda rihma otsas jalutama. Kassid valivad pers väljalt ühe inimese, kes on nende peremees. Minu kass valis mind. Ta on alati samas toas, kus mina.

Maria: Minul on kass Kusti, kelle nimi on vahel Kiss, Gustafer või Mustu. Ma ei ole päris kindel, aga mulle tundub, et Kusti ei oska õigesti mängida, ta rohkem nagu karjub ja krägiseb. Mõnikord, kui mul rohkem taskuraha on, ostan ma Kustile midagi põnevat. Tegelikult ei tohiks vist kassidele magusat anda, aga ma annan talle omatehtud muffineid (ainult ühe!) ja kui ma jäätist söön, jätan talle kausi põhja ka natuke magusat.

Kasuliku toidu projekti õppereis Prantsusmaale

Nelja päeva jooksul külastasime köögiviljakasvatajat Pontvallainis. Köögivilja ja maitsetaimi kasvatati seal umbes 300 meetri pikkustes kiletunnelites aastaringsest. Tunnelid oli viis ja need olid maa-aluse küttega. Köögiviljakasvatusega tegeles üks perekond ja abitööjõudu praktiliselt ei kasutatud. Igal reedel külastavad seda talu ümberkauded perenaised, kes ostavad värsket köögivilja, salatid ja maitsetaimed otse kasvatajalt. Viis aastat tagasi alustas talu umbes 50 kilogrammi köögivilja müügiga nädalas, praegu on need kogused kasvanud kümme korda.

Külastasime kooli sööklad, mis oli umbes meie Kärda Ühisgümnaasiumi söökla suurune. Sõime ka kohaliku koolitoitu. Menüüs oli nii liha kui kala, erinevat toorsalatit, kuus erinevat magustoitu. Piima ei pakutud. Koolilõuna maksab 2 eurot. Omavalitsuste tasandil on otsustatud kui paljuga toetab lapsi omavalitsus ja kui suure summa peavad maksma lapsevanemad.

Külastasime lihavedeikasvatustalust. Talus kasvas 500 lihavesi.

Kohtusime talunikekoja esindajatega, kes selgitasid koja tegevust lühikese tarneketi rakendamisel.

Külastasime õunakasvatust Chenus. Meile näidati talutootmist, sealhulgas ka õunamahla tootmist. Õunapuude all on 220 hektarit maad ja ühel hektaril kasvab 200 õunapuud. Talu varustab õuntega aastaringsest Prantsusmaad. Selle talu toodang jõuab ka Inglismaale, Hispaaniasse, Saksamaale, Iirimaa ja veel paljudesse teistesse riikidesse.

Juustutalu külastus oli samuti muljetavaldav. Peale juustu oli suures sortimendis piimatootmeid. Talul oli oma poekene. Ümberkauded perenaised käisid kohe suurte korvidega seal sisseoste tegemas. Järelikult on ka prantslastele väga tähtis see, kust tuleb toit nende pere lauale.

Marconis külastasime Mr. Cornille veinikeldrit. Omanik väitis, et Prantsusmaa president ja peaminister saavad oma veini just tema keldrist.

Linnukasvatustalul oli samuti väike pood. Letid olid lookas – värsket liha, konserveid, pasteedid, singid ja vorstitooteid.

Prantsusmaa on ilus maa. Inimesed, keda kohtasin, olid lahked ja rõõmsameelsed. Turismitalu, kus ööbisime, oli turvaline – uksti ei pidanud lukustama ei päeval ega öösel. Peaaegu nagu Hiiumaal.

Reisikaaslased olid toredad. Eriti tahaks tänada Toomas Kokovkinit, kes meid mööda Prantsusmaad sõidutas. Kindel tunne oli, sest sellist enesevalitsust ja taibukust võõral maal, eriti Pariisis sõites, annab otsida.

Aimi Aromatova

Kaija: Minu lemmikloom oli koer Furri. Ta oli kesk-aasia ja bernhardiini tõu segu. Furri silmade juures üleval olid sellised ümmargused ringid, nagu oleksid tal veel teised silmad. Mulle meeldis temaga mängida, kuid mõnikord olin laisk ja piirdusin lihtsalt paitamisega. Ferri kaitses meie kodu ja oli üldse vahva koer. Nüüd, kui teda enam pole, on väga igav, harjumatu ja kohati kõhe. Plaanime võtta uut kutsikat, kes hakkaks Ferri asendamata. Teadagi, pole olemas kahte ühesugust koera.

Leene: Minu lemmikloom on meie koer, kelle nimi on Poiss. Kui ta veel väike oli, siis ajas ta autosid taga ja õues jalutamas saime käia nii, et tal olid traksid peal. Kui Poiss meile toodi, kartis ta trepist üles-alla käia ja ma pidin teda süles tassima, et saaks õue minna. Poiss on 8-aastane, aga mängib ikka veel nagu kutsikas. Tema lemmikloomad on lambad. Kui ta saaks, siis veedaks ta ööd ja päevad koos lammastega.

Hiiumaa Erametsapäev 27.aprillil

Metsanädalal kutsub Hiiumaa Metsaselts kõiki huvilisi üheskoos metsauuendustöödele.

Kogunemine reedel, 27. aprillil, kell 14.00 Malvaste teeristis, edasi suundutakse Kauste metsadesse. Saapad jalga, töökindad kätte, labidas ja ämber kaasa! Palume eelnevalt oma osalemist registreerida aira.toss@rametsaliit.ee, telefonil 56488601 või veebilehe <http://metsaselts.hiiumaa.ee> tagasisidevormil.

Võrrid välja ja seebikarbid soojaks!

Üleskutse kõigile neile noortele ja nooremeelsetele, kel nokitsemine, meisterdamine ja masinad meelilalaks, aga rahakott WRC- sarjas osaleda ei luba! Vanad vene võrrid on ilmselt kõigil nõuka-ajast pärit inimestel meeles kas siis isikliku sõiduvahendi või ihalusobjektina. Aga tegelikult on neid päris palju alles tänini, ja sõbrad hiinlased toodavad võrrilaadseid ka tänasel päeval. Neid, kes võrrisõidust omale huvitava meelis(spordi)ala kujundanud, polegi Eestis nii vähe. Erinevates paikades tegutsevad huviliste klubid, korraldatakse võistlusi. Sõidetakse nii sprindi- kui maratonidistantsidel. Ja kuna aprillis/mais on algamas ka Eesti karikavõistluste sari, siis siit ka üleskutse-ajaga vanad võrrid kuuri alt välja, pühkige tolmust ja ämblikuvõrkudest puhtaks, puhuge pillidele elu sisse ja – võistleme.

Kui Teie üliarenenud *Roheline meel* aga mootoringugi ei suuda taluda, kutsume Teid osalema Seebikarpide võiduajamistel. Seebikarpideks nimetatakse isehitatud mootoriteta sõidukeid, millega siis mäest alla kihutatakse. Seebikarbid on aluse moodunud sajandi algul Ameerikas, Eestis on selliste masinate ehitamine hobiks paljudele noortele, aga ka nende vanematele, mõnel pool sisustavad seebikarbiehitused ka tööpäevade tunde (ja igav seal juba ei hakka!). Ka selles valdkonnas on tarvis pigem pealehakkamist kui kopsakat rahakotti. Ja seebikarpidelegi toimuvad meeleolukad võistlused üle Eesti, hooaja avavad mai lõpul hiidlased, järje võtavad üle põlvakad ja läänevirulased. Pange Teiegi oma pesumasinale rool külge ja rattad alla ning – võistleme!

Kui leidsid siit midagi, mis edasist uurimist väärt, mine ja uuri - www.vinnipunn.ee püüab sulle abiks olla.

Mart Pitsner

MTÜ Vinni Punn, võrri- ja seebikarbi entusiast

Teade

Alates 10. maist kuni 31. maini toimuvad Kõrgessaare perearstikeskuses küttesüsteemi renoveerimistööd. Palume mõistvat suhtumist.